

Nr 223.

Av herr **Bengtson m. fl.**, om utredning angående premiering av s. k. bosättningssparande.

Ett av de betydelsefullaste strävandena i vårt lands ekonomiska politik under senare år har varit att söka öka sparandet. Utöver en allmän ekonomisk politik, som främjar detta ändamål, har även diskuterats särskilda sparfrämjande åtgärder. Sålunda anhöll riksdagen med anledning av motioner vid 1951 års riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t (nr 209), att Kungl. Maj:t ville taga under övervägande möjligheterna att vidtaga åtgärder för uppmuntran av det frivilliga och enskilda sparandet samt för riksdagen — om möjligt redan under 1951 års riksdags höstsession — framlägga de förslag, vartill dessa överväganden kunde leda.

I anledning härav utarbetades inom finansdepartementet av dåvarande expediteschefen H. Klackenbergs en PM med utredning och förslag rörande skattepremiering av frivilligt sparande under år 1952. Vid remissbehandlingen av detta förslag ställde man sig allmänt tveksam, och i åtskilliga fall avstyrktes ett genomförande av förslaget, varvid särskilt betonades de administrativa olägenheter, som vore förbundna med den erforderliga kontrollen av att den föreslagna skattepremieringen skulle komma nysparandet till godo. Med hänsyn till den kritik som anförts mot promemorieförslaget uttalade departementschefen, att han icke vore beredd att hemställa om avlåtande av proposition i ämnet till riksdagens höstsession, utan att ärendet borde bli föremål för fortsatta överväganden.

Enligt vad utskottet inhämtat ledde dessa fortsatta överväganden till att inom finansdepartementet utarbetades, med beaktande av kritiken, ett förslag till kontantpremiering av sparande med en i vissa delar förenklad teknisk utformning.

Intet av förslagen föranledde någon Kungl. Maj:ts proposition.

Utöver ovannämnda förslag har frågan om sparfrämjande åtgärder behandlats vid åtskilliga andra tillfällen i riksdagen, dock utan att föranleda åtgärder.

En form av sparpremiering, vartill riksdagen beviljat medel, är det s. k. lönsparandet. Detta system, som är tillämpligt för personer som ej fyllt 25 år, innebär, att anställd i avtal med bank förbinder sig att tills han fyller 25 år, dock minst under 3 år, spara 10 % av bruttolönen. Alla, som deltar i lönsparandet, äger rätt att delta i ett lotteri, i vilket utlottas en summa, som motsvarar 1 % av under året sparad kapital. Till detta ändamål

har riksdagen anslagit 150 000 kr. Sparfrämjande åtgärder har även vidtagits i andra former, bland vilka här kan nämnas den omfattande spar-klubbsverksamhet som bedrivs av sparbankerna, jordbrukskassorna, post-sparbanken m. fl. Vissa enskilda företag har även uppmuntrat sparandet genom tillskjutande av premiebelopp.

En synnerligen värdefull sparform, som otvivelaktigt lett till betydande resultat, är tecknandet av liv- och kapitalförsäkringar. Denna spar- och försäkringsform har som bekant ansetts så värdefull, att avdrag medges vid deklaration med 200 kronor för enskild och 400 kronor för äkta makar.

Även om sålunda vissa åtgärder vidtagits för att främja sparandet torde det dock vara ett allmänt önskemål att om så är möjligt ytterligare söka stimulera sparandet. Att utforma ett enkelt system, som verkligen gynnar nysparandet, synes dock stöta på nära nog oöverkomliga svårigheter.

Möjligheter torde dock finnas, att för en grupp där överflyttningar från andra konton till särskilt gynnade sparkonton inte förefinnes i någon större utsträckning, och där speciella bestämmelser på grund av de särskilda omständigheterna är lättare att upprätthålla, från statens sida genomföra en sparpremiering. Vi avser därvid en grupp, där man speciellt skulle önska få till stånd ett ökat sparande, nämligen ungdomar mellan 15 och 25 år, som ännu inte ingått äktenskap.

Med den goda arbetstillgång, som förefunnits under senare år, har dessa ungdomar relativt snabbt kommit upp i goda inkomster och i stället för att spara tillägnat sig en levnadsstandard, som senare knappast kan upprätthållas. Vid ingående av äktenskap och åtföljande familjebildning, uppkommer en rad utgifter, såsom för inköp av möbler och bosättningsartiklar, hyrande av lägenhet, kostnader vid barns tillkomst o. s. v. I vissa fall, särskilt då barn väntas, måste hustrun sluta sitt förvärvsarbete. Alla dessa omständigheter medför att ungdomar, som ingått äktenskap under sådana förutsättningar, får en, jämfört med tiden före äktenskapets ingående, betydligt sänkt standard. Det är sålunda synnerligen önskvärt, att man kunde få denna grupp att öka sitt sparande.

Därvid kan olika möjligheter tänkas. Sparbankerna har tidigare tillämpat en premiering för bosättningssparande på så sätt att den, som insatt medel å särskilt konto, från vilket uttag icke får ske före uppnådda 30 års ålder eller vid äktenskaps ingående, erhåller en högre ränta på dessa medel. Detta system torde eventuellt med viss uppmuntran från statens sida kunna upptagas och utbyggas ytterligare.

En annan möjlighet är att ungdomar, som insätter medel å konto med ovannämnda bestämmelser, vid deklarationen kunde erhålla rätt att, utöver de 200 kronor som nu är medgivna för livförsäkringspremier, avdraga t. ex. 400 kronor. Ett sådant avdrag borde dock medgivas endast om vederbörande haft arbetsinkomst.

Det är även tänkbart att livförsäkringsbolagen kunde inrätta särskilda

bosättningsförsäkringar, som skulle utbetalas vid äktenskaps ingående, vid viss ålder eller vid dödsfall. Om försäkringen utbetalas vid äktenskaps ingående, kommer den givetvis att utfalla med det belopp som motsvarar dess värde vid den tidpunkten.

Fastän de nuvarande bosättningslånen otvivelaktigt har stort värde, torde det dock kunna riktas vissa anmärkningar mot dem. Framför allt har det påpekats, att ungdomarna får dessa lån alltför lätt och att de inte har tillräckligt ansvar när det gäller att återbetala dem. Det borde därför undersökas, om inte visst eget sparande borde vara villkor för lånens erhållande. Om sådan regel införes, måste givetvis dispens kunna ges för särskilda fall. Som uppmuntran för sparande kunde också övervägas att, under förutsättning av visst eget sparande, låntagaren kunde få någon del av lånet avskrivningsbart.

Andra åtgärder, där staten genom direkta sparpremier uppmuntrar sparandet, kan även bli föremål för överväganden.

Med anledning av vad ovan anförts, får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående premiering av s. k. bosättningsparande.

Stockholm den 27 januari 1954.

Torsten Bengtson. *Theodor Johansson.* *Nils Theodor Larsson,*
Hammarby.
